

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ગુજરાત હાઈકોર્ટ, અમદાવાદ ખાતે

સ્પેશિયલ સિવિલ અપ્લિકેશન નં. ૮૦૬૫/૨૦૧૦

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એ.એસ. સુપેહિયા સહી/-

=====

૧	શું સ્થાનિક અખબારોના રીપોર્ટર્સને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી છે?	ના
૨	રીપોર્ટરને મોકલવામાં આવે કે નહીં?	હા
૩	શું ન્યાયમૂર્તિઓ ચુકાદાની આખરી નકલ જોવા માંગે છે?	ના
૪	શું આ કેસમાં ભારતીય બંધારણ અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલ કોઈ હુકમના અર્થઘટન અંગે કાયદાનો કોઈ નોંધપાત્ર પ્રશ્ન સમાયેલ છે?	ના

=====

એમ.કે. રાઠોડ તલાટી કમ મંત્રી....અરજદાર(ઓ)

વિરુદ્ધ

નાયબ જિલ્લા વિકાસ અધિકારી અને ૧....સામાવાળા(ઓ)

ઉપસ્થિતિ:

અરજદાર(ઓ) નં. ૧ તરફથી શ્રી નીરવ સી. ઠક્કર, એડવોકેટ

સામાવાળા(ઓ) નં. ૧ - ૨ તરફથી શ્રી એચ.એસ. મુનશા, એડવોકેટ

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એ.એસ. સુપેહિયા

તારીખ : ૧૧/૧૦/૨૦૧૭

સીએવી ચુકાદો

(૧) હાલની પિટિશન મારફતે, અરજદારે અપીલ નં. ૨૬૭/૨૦૦૪ માં ગુજરાત સિવિલ સર્વિસીસ ટ્રિબ્યુનલ (સદર ટ્રિબ્યુનલ) દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ તારીખ ૧૬.૦૧.૨૦૦૬ નો હુકમ પડકાર્યો છે, જેના દ્વારા તારીખ ૨૨.૧૦.૨૦૦૩ ના બરતરફીના હુકમ સામે અરજદાર દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અપીલમાં સામાવાળા નં. ૨ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ તારીખ ૧૮.૦૭.૨૦૦૪ ના હુકમને પડકારતી અરજદારની અપીલ ફગાવી દેવામાં આવી હતી.

(૨) પિટિશન દાખલ કરવા તરફ દોરી જતી ટૂંકી હકીકતો નીચે મુજબ છે:

(૩) અરજદાર જામનગર જિલ્લાના જામ ખંભાળિયા તાલુકાના પીપળી ગામે તલાટી-કમ-મંત્રી તરીકે નિયુક્ત હતા. તારીખ ૦૫.૦૬.૧૯૯૨ ના રોજ અરજદારને આરોપનામું બજાવવામાં આવ્યું હતું જેમાં અન્ય બાબતોની સાથે સાથે એવો આક્ષેપ કરવામાં આવ્યો હતો કે અરજદારે કેટલાક સર્વે નંબરો માટે મહેસૂલી દફતર એટલે કે ગામ નમૂના નં. ૬ માં ગેરકાયદેસર નોંધો ખોટી રીતે દાખલ કરી હતી, અને તે રીતે કેટલાક હિત ધરાવતા વ્યક્તિઓની તરફેણમાં અમુક જમીનો ખોટી રીતે તબદીલ કરી હતી. અન્ય બાબતોની સાથે સાથે એવો પણ આક્ષેપ કરવામાં આવ્યો હતો કે અરજદારે રાજ્ય સરકારની પડતર જમીન કપટપૂર્વક વેચવાનો પ્રયાસ કર્યો હતો અને અમુક વ્યક્તિઓની તરફેણમાં કેટલીક જમીનો ગેરકાયદેસર રીતે તબદીલ કરવાનો પણ પ્રયાસ કર્યો હતો. આરોપનામાના જવાબમાં, અરજદારે તારીખ ૨૦.૦૬.૧૯૯૨ ના પત્ર મારફતે પોતાનો જવાબ અને ખુલાસો રજૂ કર્યો હતો. ત્યારબાદ, જિલ્લા પંચાયત, જામનગરના નાયબ જિલ્લા વિકાસ અધિકારી (વિકાસ) ને આ બાબતમાં તપાસ અધિકારી તરીકે નિયુક્ત કરવામાં આવ્યા હતા, જેમણે તારીખ ૧૩.૧૨.૧૯૯૩ ના રોજ અરજદાર સામે મૂકવામાં આવેલા આરોપો માટે તેમને દોષિત ઠેરવતો પોતાનો અહેવાલ રજૂ કર્યો હતો. સદર અહેવાલ લગભગ એક દાયકા પછી એટલે કે તારીખ ૩૦.૦૯.૨૦૦૩ ના રોજ નાયબ જિલ્લા વિકાસ અધિકારીને મોકલવામાં આવ્યો હતો અને અહેવાલની એક નકલ અરજદારને પણ મોકલવામાં આવી હતી. સદર

અહેવાલની સાથે, અરજદાર પર શિક્ષા શા માટે લાદવામાં ન આવવી જોઈએ તે અંગે કારણ દર્શાવવા જણાવતી કારણ દર્શક નોટિસ પણ અરજદારને જારી કરવામાં આવી હતી. તપાસ અહેવાલ મળતાં, અરજદાર નાયબ જિલ્લા વિકાસ અધિકારી સમક્ષ ઉપસ્થિત થયા હતા અને રજૂઆતો કરી હતી. જોકે, અરજદાર દ્વારા કરવામાં આવેલી રજૂઆતોને ધ્યાને લીધા વિના, સામાવાળા નં. ૧ - નાયબ જિલ્લા વિકાસ અધિકારી દ્વારા તારીખ ૨૨.૧૨.૦૩ ના હુકમથી તેમને નોકરીમાંથી બરતરફ કરવાનો હુકમ કરવામાં આવ્યો હતો.

(જ) ઉપરોક્ત બરતરફીના હુકમથી વ્યથિત થઈને, અરજદારે સામાવાળા નં. ૨ સમક્ષ અપીલ દાખલ કરી હતી. અપીલ પેઝિંગ હતી તે દરમિયાન અરજદાર તારીખ ૩૧.૦૧.૨૦૦૪ થી નોકરીમાંથી વ્યવિવૃત્ત થયા હતા. અપીલની સુનાવણી કર્યા પછી, સામાવાળા નં. ૨ એ તારીખ ૧૮.૦૭.૨૦૦૪ ના હુકમથી તેને ફગાવી દીધી હતી. અરજદાર દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અપીલ નં. ૨૬૭/૨૦૦૪ માં પસાર કરવામાં આવેલ તારીખ ૧૮.૦૭.૨૦૦૪ ના હુકમ મારફતે સદર ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા પણ સદર હુકમની પુષ્ટિ કરવામાં આવી છે, જેણે હાલની પિટિશન દાખલ કરવા માટેનું કારણ આપ્યું છે.

(પ) અરજદાર તરફથી ઉપસ્થિત રહેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી નીરવ સી. ઠક્કરે રજૂઆત કરી છે કે નીચેના સત્તાવાળાઓએ એ બાબતની કદર કરવાની જરૂર હતી કે જોકે અરજદારને ૧૯૮૨ માં આરોપનામું બજાવવામાં આવ્યું હતું, છતાં બરતરફીનો હુકમ ૨૦૦૩ માં એટલે કે ૧૧ વર્ષથી વધુ સમય પછી પસાર

કરવામાં આવ્યો હતો. તેમણે રજૂઆત કરી છે કે તપાસ પૂર્ણ કરવામાં આવો અયોગ્ય અને અસ્પષ્ટ વિલંબ પોતે જ અરજદારના મૂળભૂત અધિકારોનો ભંગ કરનાર હતો. શ્રી ઠક્કરે વધુમાં રજૂઆત કરી હતી કે સ્વીકાર્યા વિના માની લઈએ અને માત્ર દલીલ ખાતર, જો એવું માની લેવામાં આવે કે યોગ્ય ચકાસણી વિના ગામ નમૂના નં. ૬ માં નોંધો કરવામાં આવી હતી, તો પણ તે માત્ર ફરજો બજાવવામાં બેદરકારી સમાન બને છે અને તેને અરજદારને નોકરીમાંથી બરતરફ કરવાની આવશ્યકતા ધરાવતો કોઈ ફોજદારી ગુનો બન્યો હોવાનું કહી શકાય નહીં. ઉપરોક્ત રજૂઆતોને ધ્યાને રાખીને, તેમણે આગ્રહપૂર્વક જણાવ્યું છે કે હાલની પિટિશન અરજ કર્યા મુજબ મંજૂર થવાને પાત્ર છે.

(૬) વિદ્વાન વકીલ શ્રી ઠક્કરે એવી દલીલ કરી છે કે સમાન હકીકતો/બનાવ માટે, ખાતાએ ઇન્ડિયન પીનલ કોડ, ૧૮૬૦ ની કલમો ૪૦૬, ૪૨૦, ૪૨૩, ૪૭૭ અને ૧૧૪ હેઠળના ગુનાઓ માટે એફ.આઈ.આર. નં. ૧૪૦/૯૨ નોંધાવી હતી, જેના માટે ટ્રાયલ ચલાવવામાં આવી હતી. તેમણે જણાવ્યું છે કે જ્યુડિશિયલ મેજિસ્ટ્રેટ (ફર્સ્ટ ક્લાસ), લાલપુર દ્વારા ક્રિમિનલ કેસ નં. ૩૪/૧૯૯૩ માં પસાર કરવામાં આવેલ તારીખ ૦૯.૧૧.૨૦૦૬ ના ચુકાદાથી, અરજદારને ઉપરોક્ત ગુનાઓમાંથી નિર્દોષ છોડી મૂકવામાં આવ્યા છે. તેથી, તેમણે વિનંતી કરી છે કે ગુજરાત રાજ્યના સામાન્ય વહીવટ વિભાગ (જીએડી) દ્વારા જારી કરાયેલા તારીખ ૧૯.૦૪.૨૦૦૪ ના પરિપત્રના સંદર્ભમાં સત્તાધિકારીને અરજદારના વાદગ્રસ્ત હુકમની પુનઃસમીક્ષા કરવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવે.

(૭) તેનાથી વિપરીત, સામાવાળા સત્તાવાળાઓ વતી ઉપસ્થિત રહેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી એચ.એસ. મુનશાએ રજૂઆત કરી છે કે અરજદાર સામે હાથ ધરવામાં આવેલી ખાતાકીય કાર્યવાહી કોઈપણ ખામીથી પીડાતી નથી. તેમણે જણાવ્યું છે કે અરજદારને સુનાવણીની સંપૂર્ણ તક આપવામાં આવી હતી, અને ખાતાકીય તપાસ હાથ ધરવામાં કોઈપણ વૈધાનિક નિયમોના ભંગ અંગે અરજદાર દ્વારા કોઈ આક્ષેપ કરવામાં આવ્યો નથી. વિદ્વાન વકીલ શ્રી મુનશાએ તપાસ અધિકારી દ્વારા નોંધવામાં આવેલા તારણો તરફ પણ આ કોર્ટનું ધ્યાન દોર્યું છે. તેમણે જણાવ્યું છે કે નોંધોમાં છેડછાડ તેમના દ્વારા કરવામાં આવી હતી તે હકીકતનો અરજદારે ઇનકાર કર્યો નથી.

(૮) સામાવાળા સત્તાવાળાઓ દ્વારા કરવામાં આવેલા અયોગ્ય વિલંબ અંગે શ્રી ઠક્કર દ્વારા ઉપસ્થિત કરવામાં આવેલી દલીલના સંદર્ભમાં, વિદ્વાન વકીલ શ્રી મુનશાએ રજૂઆત કરી છે કે માત્ર વિલંબ ખાતાકીય કાર્યવાહીને દૂષિત કરશે નહીં.

(૯) વિદ્વાન વકીલ શ્રી મુનશાએ રજૂઆત કરી છે કે ફોજદારી કેસની હકીકતો ખાતાકીય તપાસ સાથે સંપૂર્ણપણે મળતી આવતી નથી. તેમણે એવી દલીલ કરી છે કે ફોજદારી ટ્રાયલમાં માત્ર ૦૫ નોંધો જ પ્રશ્ન હેઠળ હતી, જ્યારે ખાતાકીય તપાસ તેમના દ્વારા કરવામાં આવેલી ૧૨ નોંધો સંબંધિત હતી. તેમણે એ પણ જણાવ્યું છે કે પાંચ આરોપીઓ હતા કે જેમના વિરુદ્ધ ફોજદારી ટ્રાયલ ચલાવવામાં આવી હતી, અને ટ્રાયલ કોર્ટે માત્ર એ આધાર પર અરજદારને નિર્દોષ જાહેર કર્યા છે કે ઉપરી અધિકારીએ દસ્તાવેજોની કાયદેસરતા તપાસી હતી.

વિદ્વાન વકીલ શ્રી મુનશાએ એવી દલીલ કરી છે કે ખાતાકીય તપાસને ફોજદારી ટ્રાયલ સાથે સરખાવી શકાય નહીં કારણ કે બંને અલગ આધાર પર આગળ વધ્યા હતા. તેમણે જણાવ્યું છે કે ખાતાકીય કાર્યવાહી નોકરીના નિયમો હેઠળના ગેરવર્તણૂકને લગતી છે, જે ફોજદારી ગુના કરતાં અલગ છે. આ સંદર્ભમાં, શ્રી મુનશાએ ૨૦૧૧ (૯) એસ.સી.સી. ૯૪ માં રિપોર્ટ થયેલ સમર બહાદુર સિંહ વિરુદ્ધ ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્ય ના કેસમાં સુપ્રીમ કોર્ટ દ્વારા આપવામાં આવેલા ચુકાદાઓ પર આધાર રાખ્યો છે.

(૧૦) છેલ્લે, વિદ્વાન વકીલ શ્રી મુનશાએ રજૂઆત કરી છે કે શિસ્તભંગની કાર્યવાહીને લગતી બાબતોમાં ન્યાયિક સમીક્ષા ખૂબ જ મર્યાદિત છે. તેમણે જણાવ્યું છે કે હાલના કેસમાં સદર ટ્રિબ્યુનલે પણ શિક્ષાના હુકમમાં કોઈ દખલગીરી કરી નથી. ઉપરોક્ત રજૂઆતોને ધ્યાને રાખીને, તેમણે આગ્રહ રાખ્યો છે કે હાલની પિટિશન ફગાવી દેવાને પાત્ર છે.

(૧૧) મેં સદર વિવાદ (*lis*) માટે સંબંધિત પક્ષકારો વતી ઉપસ્થિત રહેલા વિદ્વાન વકીલો દ્વારા કરવામાં આવેલી સામસામેની દલીલોને ધ્યાને લીધી છે. મેં રેકૉર્ડ પરના દસ્તાવેજોનું પણ અવલોકન કર્યું છે.

(૧૨) ખાતાકીય કાર્યવાહી પૂર્ણ કરવામાં થયેલા વિલંબથી વાદગ્રસ્ત હુકમ દૂષિત થશે તેવી વિદ્વાન વકીલ શ્રી ઠક્કર દ્વારા ઉપસ્થિત કરવામાં આવેલી દલીલનો સવાલ છે ત્યાં સુધી, તે સ્વીકારવાને પાત્ર નથી. એ નોંધવું પ્રસ્તુત છે કે સદર ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ અરજદાર દ્વારા આવી કોઈ દલીલ કરવામાં આવી નહોતી.

૨૦૧૩ (૬) એસ.સી.સી. ૫૧૫ માં રિપોર્ટ થયેલ શ્રી અનંત આર. કુલકર્ણી વિરુદ્ધ
વાય.પી. એજ્યુકેશન સોસાયટી ના કેસમાં સુપ્રીમ કોર્ટે નીચે મુજબ અવલોકન
કર્યું છે:

“અદાલત/ટ્રિબ્યુનલે સામાન્ય રીતે શિસ્તભંગની કાર્યવાહી શરૂ કરવામાં
વિલંબના આધારે ખાતાકીય તપાસને રદબાતલ કરવી જોઈએ નહીં, અને
આરોપોને રદ કરવા જોઈએ નહીં, કારણ કે આવી સત્તા ન્યાયિક સમીક્ષાની
મર્યાદા બહાર (de hors) છે. જો અદાલત/ટ્રિબ્યુનલ આવી સત્તાનો ઉપયોગ
કરે, તો તે શરૂઆતમાં જ પોતાની ન્યાયિક સમીક્ષાની સત્તાનું ઉદ્ધંધન કરે
છે. તેથી, શિસ્તભંગની કાર્યવાહી દરમિયાન જારી કરાયેલ આરોપનામું
અથવા કારણ દર્શક નોટિસ, સામાન્ય રીતે અદાલત દ્વારા રદ કરી શકાય
નહીં. શિસ્તભંગની કાર્યવાહી પૂર્ણ કરવામાં વિલંબ થવાના સંબંધમાં પણ
આ જ સિદ્ધાંત લાગુ પડે છે. પ્રશ્ન હેઠળના કેસની હકીકતો અને સંજોગોની
તેમાં સંકળાયેલા આરોપોની ગંભીરતા/પ્રમાણને ધ્યાનમાં લઈને
કાળજીપૂર્વક તપાસ થવી જોઈએ. કોર્ટે આરોપોની ગંભીરતા અને
પરિમાણને ધ્યાને લેવું પડશે અને તેમ કરતી વખતે કોર્ટે કસૂરવાર
અધિકારીઓની તરફેણ અને વિરુદ્ધ બંને હકીકતોનું મૂલ્યાંકન કરવું પડશે
અને સંકળાયેલા સંજોગોને ધ્યાને રાખીને ન્યાયી અને યોગ્ય હોય તેવા
નિષ્કર્ષ પર આવવું પડશે. આ બાબતનો સાર એ છે કે કોર્ટે તમામ
સંબંધિત હકીકતો ધ્યાનમાં લેવી જોઈએ, અને તેનું સંતુલન તથા

મૂલ્યાંકન કરવું જોઈએ, જેથી એ નક્કી કરી શકાય કે, શું તે વાસ્તવમાં સ્વચ્છ અને પ્રામાણિક વહીવટના હિતમાં છે કે, સદર કાર્યવાહી માત્ર તેના પૂર્ણ થવામાં થયેલા વિલંબના આધારે જ સમાપ્ત કરવાની મંજૂરી આપવામાં આવે.”

(૧૩) હાલના કેસમાં, હકીકતો દર્શાવે છે કે જે ગેરવર્તણૂક માટે અરજદાર સામે શિસ્તભંગની કાર્યવાહી શરૂ કરવામાં આવી હતી, તે ખૂબ જ ગંભીર પ્રકારની કહી શકાય. જો શિસ્ત સત્તાધિકારીએ તપાસ અધિકારીના અહેવાલ પર સંબંધિત સમયે ખંતપૂર્વક કાર્યવાહી કરી હોત, તો અરજદાર વિલંબના સમયગાળા માટે પોતાની સેવાનો લાભ લેવાથી વંચિત રહ્યા હોત. સુપ્રીમ કોર્ટે ખાસ અવલોકન કર્યું છે કે ઉપરોક્ત ફકરામાં સ્પષ્ટ કરાયેલો સિદ્ધાંત શિસ્તભંગની કાર્યવાહી પૂર્ણ કરવા માટે પણ સમાન રીતે લાગુ પડશે. આમ, અરજદાર સામે હાથ ધરવામાં આવેલી ખાતાકીય કાર્યવાહીને માત્ર વિલંબના આધારે રદ કરી શકાય નહીં.

(૧૪) તપાસ અધિકારીએ તેમના અહેવાલમાં અવલોકન કર્યું છે કે અરજદારે મહેસૂલી નોંધોમાં, ખાસ કરીને નોંધ નં. ૧૨૯ માટે, પોતાના દ્વારા કરવામાં આવેલી છેડછાડ અંગે કોઈ તકરાર ઉઠાવી નથી, તેમણે પોતે જ છેડછાડનો પુરાવો આપ્યો છે. અરજદારે નોંધોમાં પોતાના દ્વારા કરવામાં આવેલી આવી છેડછાડનો ઇનકાર કર્યો નથી તે હકીકતને ધ્યાને લેતાં, શિક્ષાનો વાદગ્રસ્ત હુકમ અયોગ્ય કહી શકાય નહીં. સદર ટ્રિબ્યુનલે કેસના સમગ્ર રેકૉર્ડની તપાસ કરી છે

અને નિષ્કર્ષ કાઢ્યો છે કે શિસ્તભંગની કાર્યવાહીમાં કોઈ ગેરકાયદેસરતા આચરવામાં આવી નહોતી.

(૧૫) વિદ્વાન વકીલ શ્રી ઠક્કર દ્વારા સૂચવ્યા મુજબ, ફોજદારી કેસમાં નિર્દોષ છૂટવાના પરિણામે અરજદારના કેસની પુનઃસમીક્ષા કરવાનો સામાવાળા સત્તાવાળાઓને નિર્દેશ આપી શકાય નહીં, કારણ કે ફોજદારી ટ્રાયલ અરજદાર દ્વારા કરવામાં આવેલી માત્ર પાંચ નોંધો સંબંધિત હતી. ખાતાકીય કાર્યવાહી વિવિધ સર્વે નંબરોમાં અરજદાર દ્વારા છેડછાડ કરવામાં આવેલી કુલ ૧૨ નોંધો માટે શરૂ કરવામાં આવી હતી. અસરગ્રસ્ત વ્યક્તિઓમાંથી કેટલાક એવા લોકોથી પણ અલગ છે જેઓ અરજદાર સાથે સહ-આરોપી હતા. આમ, ખાતાકીય કાર્યવાહી અને ફોજદારી કાર્યવાહીમાં હકીકતોનો અલગ સમૂહ છે. ટ્રાયલ કોર્ટ ચાર આરોપીઓ અને અરજદારને માત્ર એ આધાર પર નિર્દોષ જાહેર કર્યા છે કે અરજદારના ઉપરી અધિકારીએ દસ્તાવેજો પર પ્રશ્ન ઉઠાવ્યો નથી અને સરકારને કોઈ નુકસાન થયું નથી. તદુપરાંત, અરજદારે પોતાના દ્વારા કરવામાં આવેલી છેડછાડ અંગે પણ ઇનકાર કર્યો નથી. વિદ્વાન વકીલ શ્રી મુનશા દ્વારા ઉપસ્થિત કરવામાં આવેલી દલીલ કે ખાતાકીય કાર્યવાહી નોકરીના નિયમો હેઠળના ગેરવર્તણૂકને લગતી છે, જે ફોજદારી ગુનાથી અલગ છે, તે સ્વીકારવા યોગ્ય છે. સર્વોચ્ચ અદાલતે સમર બહાદુર સિંહ (ઉપર મુજબ) ના કેસમાં નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું છે:

“ફોજદારી કેસમાં નિર્દોષ છૂટવાની ખાતાકીય કાર્યવાહીની હકીકતો પર કોઈ અસર કે સુસંગતતા રહેશે નહીં કારણ કે બંને કેસોમાં પુરાવાનું ધોરણ તદ્દન અલગ છે. ફોજદારી કેસમાં, ફરિયાદપક્ષે ફોજદારી કેસ વાજબી શંકાથી પર સાબિત કરવો પડે છે જ્યારે ખાતાકીય કાર્યવાહીમાં, ખાતાએ માત્ર સંભાવનાઓની પ્રબળતા જ સાબિત કરવાની હોય છે. હાલના કેસમાં, અમે શોધીએ છીએ કે ખાતું સંભાવનાઓની પ્રબળતાના ધોરણ પર કેસ સાબિત કરવામાં સક્ષમ રહ્યું છે. તેથી, અપીલકર્તા તરફથી હાજર રહેલા વકીલની રજૂઆતો કોઈપણ ગુણદોષ વગરની જણાય છે.”

(૧૬) આ કોર્ટ અરજદાર સામે હાથ ધરાયેલી શિસ્તભંગની કાર્યવાહીના પુરાવાનું પુનઃમૂલ્યાંકન કે પુનઃવિચારણા કરી શકે નહીં. એ.આઈ.આર. ૨૦૧૬ એસ.સી. ૩૩૫૬ માં રિપોર્ટ થયેલ આર.આર. પારેખ વિરુદ્ધ ગુજરાત હાઈકોર્ટ ના કેસમાં સર્વોચ્ચ અદાલતે નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું છે:

“એ સુસ્થાપિત છે કે, શિસ્તભંગની તપાસ પુરાવાના એ કડક નિયમો દ્વારા સંચાલિત થતી નથી જે ફોજદારી ટ્રાયલને સંચાલિત કરે છે. શિસ્તભંગની કાર્યવાહીમાં ગેરવર્તણૂકનો આરોપ સંભાવનાઓની પ્રબળતાના આધારે સ્થાપિત કરવો પડે છે. હાઈકોર્ટે અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળ ન્યાયિક સમીક્ષાની પોતાની સત્તાનો ઉપયોગ કરતી વખતે એ નક્કી કરવાનું હોય છે કે શું ગેરવર્તણૂકનો આરોપ કોઈ કાયદેસર રીતે સ્વીકાર્ય પુરાવાના સંદર્ભમાં સ્થાપિત થાય છે કે કેમ. જ્યાં સુધી તારણો વિફૂત હોવાનું જણાય નહીં

ત્યાં સુધી હાઈકોર્ટ દખલ કરશે નહીં. જ્યાં સુધી તે પુરાવા વિનાનો કેસ ન હોય ત્યાં સુધી હાઈકોર્ટ અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળ તેની હકૂમતનો ઉપયોગ કરશે નહીં. જો ગેરવર્તણૂકનો આરોપ સાબિત થયો છે તેવું માનવા માટે કોઈ કાનૂની પુરાવો હોય, તો પુરાવાની પર્યાપ્તતા હાઈકોર્ટ સમક્ષ પુનઃવિચારણા અથવા પુનઃમૂલ્યાંકનને પાત્ર રહેશે નહીં. આ કસોટીઓ લાગુ કરતાં, ગેરવર્તણૂકના આરોપ પર ગુજરાત હાઈકોર્ટની ડિવિઝન બેંચના નિર્ણયમાં ખામી શોધવી શક્ય નથી. ૨૦૦૦ ની શિસ્તભંગ તપાસ ૧૫ માં ગેરવર્તણૂકનો આરોપ સ્થાપિત થયો હતો.”

(૧૭) હાલના કેસમાં, અરજદારે એવો કોઈ આક્ષેપ કર્યો નથી કે ખાતાકીય કાર્યવાહી કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતો અથવા તેને સંચાલિત કરતા નિયમોના ઉલ્લંઘનમાં હાથ ધરવામાં આવી છે. ૨૦૦૧ (૧) એસ.સી.સી. ૧૬૫ માં રિપોર્ટ થયેલ ફૂડ કોર્પોરેશન ઓફ ઈન્ડિયા, હૈદરાબાદ વિરુદ્ધ એ. પ્રહલાદ રાવ ના કેસમાં સુપ્રીમ કોર્ટ દ્વારા આપવામાં આવેલા અવલોકનોને ટાંકવું ઉચિત રહેશે:

“એ સુસ્થાપિત કાયદો છે કે આવા કિસ્સાઓમાં કોર્ટની ન્યાયિક સમીક્ષાની સત્તા મર્યાદિત છે અને કોર્ટ ત્યાં દખલ કરી શકે છે જ્યાં સત્તાધિકારીએ કુદરતી ન્યાયના નિયમોથી અસંગત રીતે અથવા તપાસની રીત અને શિક્ષા લાદવાની પદ્ધતિ સૂચવતા વૈધાનિક નિયમોના ઉલ્લંઘનમાં તપાસ કાર્યવાહી હાથ ધરી હોય અથવા જ્યાં શિસ્ત સત્તાધિકારી દ્વારા લેવાયેલ નિષ્કર્ષ કે તારણ કોઈ પુરાવા પર આધારિત ન હોય અથવા એવું

હોય કે જેના પર કોઈ વાજબી વ્યક્તિ ક્યારેય પહોંચી ન શકે. વિનિયમ મુજબ, નિયમિત ખાતાકીય તપાસ હાથ ધરવી એ શિસ્ત સત્તાધિકારીની વિવેકાધીન સત્તા છે જેનો ઉપયોગ દરેક કેસની હકીકતોને ધ્યાનમાં રાખીને કરવાનો હોય છે અને જો તેનો દુરુપયોગ કરવામાં આવે અથવા મનસ્વી રીતે ઉપયોગ કરવામાં આવે, તો તે ન્યાયિક સમીક્ષાને પાત્ર રહેશે.”

(૧૮) અરજદારે શિસ્તભંગની કાર્યવાહી હાથ ધરવામાં ઉલ્લંઘન થયા હોય તેવા કોઈપણ નિયમો કે વિનિયમો દર્શાવ્યા નથી, તેથી, અરજદાર પર લાદવામાં આવેલી શિક્ષામાં કોઈ દખલગીરી કરવાની જરૂર જણાતી નથી.

(૧૯) કેસની હકીકતો અને સંજોગોમાં, સદર ટ્રિબ્યુનલે કેસના ગુણદોષની તપાસ કરી હોવાથી, અને એવું પણ શોધી કાઢ્યું હોવાથી કે શિસ્તભંગની કાર્યવાહી પણ કુદરતી ન્યાયના પાલનમાં હાથ ધરવામાં આવી છે, તેથી મારા સુવિચારિત મતે, ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૭ હેઠળ આ કોર્ટના વિવેકાધિકારનો ઉપયોગ કરવા માટેનો કોઈ કેસ બનતો નથી.

(૨૦) આથી પિટિશન ફગાવી દેવામાં આવે છે. રુલ ડિસ્ચાર્જ કરવામાં આવે છે. ખર્ચ અંગે કોઈ હુકમ રહેશે નહીં.

સહી/-

[એ.એસ. સુપેરિયા, ન્યાયમૂર્તિ]

ભાવેશ-[પીપીએસ]*

This judgment has been translated using an AI-assisted translation tool.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.